

ESTALVI ENERGÈTIC

Cap a una nova cultura de la llum

a
ara

Ara que hem
aconseguit fer
un ús més
racional de
l'aigua, el
consum elèctric
queda com la
gran assignatura
pendent

ALBERT PUNSOLA

“Sempre m’han molestat les campanyes en què d’una manera o d’una altra fan sentir culpable la gent, ja sigui pel consum d’aigua o d’energia”, afirma Jordi Sola, professor de secundària de 53 anys que viu a Sant Cugat del Vallès. Sola es va presentar com a voluntari per al projecte 3E Houses “perquè convidava a participar amb un sentit positiu”. 3E Houses és una iniciativa pionera impulsada per la Comissió Europea, amb la participació de Gas Natural Fenosa i Indra, que es desenvolupa fins al 2012 a quatre ciutats: Sant Cugat del Vallès, Leipzig (Alemanya), Bristol (Anglaterra) i Sofia (Bulgària). L’objectiu és comprovar fins a quin punt els usuaris modifiquen els seus hàbits de consum quan interactuen amb les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

A Sant Cugat l’experiència es desenvolupa en dos edificis de protecció oficial ubicats al carrer Benet Cortada i a l’avinguda de la Clota, que sumen 118 habitatges. Hi participen 70 llars. “Primer ens calia saber què consumien aquests habitatges que representen tipologies diferents de mides i diversitat d’usuaris”, explica Jordi Ribera, director tècnic de Promusa –promotora dels pisos–. Aquestes dades serviran de referència en fer balanç per comprovar la influència dels dispositius instal·lats als habitatges en el consum d’electricitat, aigua i calefacció.

L’usuari pot conèixer els seus hàbits a través d’una finestra que és el comptador intel·ligent. En un *tablet* es poden veure els consums per dies i mesos i fer historials. També es poden comparar els consums propis amb la mitjana de l’edifici, i hi ha un sistema d’avís que alerta l’usuari quan s’allunya dels del seus paràme-

dal i concretament els nous comptadors, que poden transmetre la informació en temps real i fer-la disponible per internet, són una peça clau, perquè permeten discriminar amb exactitud en quin moment es consumeix, quin volum i previsiblement a quin cost, de manera que el consumidor podrà prendre decisions per estalviar”.

El missatge

Rousaud opina que per assolir un compromís de la ciutadania cal elaborar missatges per subratllar que els recursos energètics són cada cop més escassos i cars, i també difondre les conductes més adequades per estalviar. El director de FactorEnergia creu que “aquest paper l’ha de desenvolupar l’administració”. El gerent de Promusa, Lluís Hosta, hi està d’acord: “Com a agents públics no només hem de proporcionar habitatges assequibles, sinó que hem de ser punta de llança per avançar en la millora de la qualitat de l’habitatge en tots els aspectes, inclòs l’energètic”.

Iniciativa europea

Un projecte a Sant Cugat estudia com les noves tecnologies ens poden ajudar a estalviar

Comptadors visibles

Ser conscient del propi consum energètic, fix i variable, és el primer pas per reduir-lo

tres habituals. “És molt gràfic, quan el consum surt de la mitjana apareix un llum vermell”, explica Sola, que per ara només ha tingut un avís per aigua i cap per electricitat. Va rebre el dispositiu a l’abril i l’històric li indica que ha reduït lleugerament el consum de llum. Sola reconeix que al principi feia un seguiment “una mica obsessiu” de la pantalla, “probablement per la novetat”. El primer que li va cridar l’atenció és el consum fix a causa del nombre d’aparells que sempre tenia connectats: “És com una aixeta que va rajant, si bé en algun cas, com la nevera, ha de ser així”.

Segons Emili Rousaud, director general de l’empresa comercialitzadora d’electricitat FactorEnergia, “la tecnologia té un paper cab-

Igual que en Jordi Sola, els promotors del projecte també s'han adonat de la importància dels aparells que es deixen en *standby*. “Per aquesta raó s’ha plantejat dotar els usuaris de dispositius que desconecten totalment el corrent dels aparells de manera automàtica”, diu Jordi Ribera. Estudis promoguts per organitzacions de consumidors han fet visible que un televisor de plas-

FRANCESC MELCION

ma que quedi cada dia en *standby* pot suposar al llarg de l’any una despesa addicional superior als 120 euros. Els ordinadors de taula i els reproductors de DVD també comporten consums notables per la mateixa raó.

Actualment s’estan acabant de repartir entre els habitatges del projecte 3E Houses uns equips de submesura per saber el consum específic de cada electrodomèstic. L’usuari pot decidir col·locar-los en els aparells que triï, ja sigui la nevera, el televisor o el rentaplats. Així pot tenir informació de primera mà per corregir hàbits. “Evidentment no es pot obligar ningú a canviar una rentadora ineficient, però si la persona se n’adona en llegir el consum concret d’un aparell, de com és d’ineficient, és probable que es fixi l’objectiu de canviar-lo” diu Ribera.

L’usuari del futur

En canvi, es va optar per no col·locar sensors de presència que encenen o apaguen els llums en funció de si una persona entra o surt d’una habitació o un àmbit de la casa. Tot i que s’havia plantejat inicialment dins del projecte es va veure que aquests dispositius són més útils en espais comunitaris o centres de treball que no pas a les llars. En un habitatge una persona pot entrar en una habitació un parell de segons per agafar un objecte i no cal que encengui el llum,

cosa que sí que faria automàticament el sensor. Segons el director de FactorEnergia, de moment són els consumidors de l’àmbit empresarial els que tenen una autèntica consciència de racionalitzar el consum, “que es deriva de la necessitat de ser més eficients per ser més competitius”. Aquesta empresa no opera encara en el sector domèstic, però Rosaud ha analitzat aquest mercat potencial i veu un perfil dual en l’usuari: “D’una banda tenim consumidors que volen estalviar energia per disminuir la despesa familiar i, de l’altra, hi ha consumidors amb una orientació ecològica que estalvien per reduir les emissions de CO₂ i fer més sostenible el planeta”.

Probablement les dues tipologies s’haurien de fondre en una sola en l’usuari del futur. De fet, les prioritats econòmiques i ecològiques estan molt lligades. “El preu de l’energia difereix al llarg de les franges horàries i el consumidor ha de tenir present que a la nit és molt més econòmica”, destaca Rosaud. Jordi Sola apunta que “hauria estat una bona idea visualitzar els consums no només en kilowatts sinó en euros, perquè això ho entén tothom”. ■

Per què l’aigua sí i la llum no?

Els barcelonins controlen cada cop més l’aixeta. L’àrea metropolitana va acabar el 2010 amb un nou mínim de consum domèstic: 107,4 litres per habitant i dia, un indicador que fa d’aquesta àrea urbana una de les que tenen menor despesa per càpita a tot el món. Roma i Ginebra passen dels 200 litres per habitant i Nova York dels 500.

La sequera del 2007 va tenir importants efectes en la conscienciació, si bé les estadístiques revelen que això va passar en el marc d’una tendència que ja anava en la bona direcció: durant els últims 10 anys, el consum d’aigua potable havia anat baixant als 33 municipis de l’àrea metropolitana en 25 litres per persona i dia.

No passa res semblant en el terreny del consum elèctric. Les pautes no varien i, a més, el nombre d’aparells a les llars va en augment. Segons

Jordi Ribera, “l’aigua la tenim molt present com a element vital i la seva manca es viu més intensament”. Ribera recorda que “quan es van produir moments de greu escassetat, tothom veia que el seu esforç ajudava directament a resoldre el problema; en canvi, no hi ha en l’electricitat una idea d’escassetat, de moment, tot i que en el futur caldrà veure què passa quan els combustibles fòssils s’acabin”. Segons Emili Rousaud, els períodes més significatius d’escassetat en energia elèctrica “no tenen tant ressò públic pel fet que normalment les restriccions afecten les grans indústries”.

‘Standby’
Deixar els aparells en repòs o *standby* i no desconectar-los del tot del corrent gasta molt: un televisor de plasma en *standby* permanent són 120 euros més a la factura

10 accions d’or per a l’estalvi energètic

01 Assabentar-se de la potència contractada i fer un seguiment del consum mensual, si és possible, amb un comptador intel·ligent.

02 Limitar la il·luminació artificial i donar prioritat absoluta a la natural, quan n’hi hagi.

03 Eliminar la il·luminació artificial redundant en determinats espais de la llar.

04 Instal·lar sistemes automàtics que adaptin la llum artificial a les necessitats del moment en funció de la variació de la llum natural.

05 No deixar els aparells en *standby*: el consum acumulat pot ser força elevat al cap del temps.

06 Revisar les instal·lacions i el material elèctric de la llar que, si estan en òptimes condicions, poden contribuir a un estalvi del 15%

07 Programar electrodomèstics perquè s’activin a les franges horàries d’electricitat més barata.

08 Introduir un control automàtic centralitzat de tancament de tots els llums de la casa.

09 Buscar els electrodomèstics més eficients del mercat quan arribi l’hora de renovar-los.

10 Canviar les bombetes antigues per bombetes i sistemes d’il·luminació de baix consum.

MALBARATAMENT ENERGÈTIC
Ciutats com Las Vegas (EUA) gasten cada dia quantitats molt altes d’electricitat i, a més, generen molta contaminació lumínica. JUPITERIMAGES